

Sygn. akt XII K 76/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2018 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XII Wydział Karny w składzie:

Przewodnicząca: SSO Katarzyna Stasiów

Protokolant: sekr. sąd. Paulina Łuczyńska, stażysta Dominika Hara, Zuzanna Śmiechowska

przy udziale prokuratora Przemysława Załuski

przy udziale oskarżycieli posiłkowych F. K. (1), Ł. K. (1), P. K. (1)

po rozpoznaniu na rozprawie w dniach 24 kwietnia 2018 r., 21 czerwca 2018 r., 17 lipca 2018 r. i 3 października 2018 roku

sprawy:

R. P. (1), syna J. i E. z domu K., urodzonego (...) w W.

oskarżonego o to, że:

1. w okresie od 23.01.2014 r. do 14.04.2014 r. w W., w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził Ł. K. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem Ł. K. (1) i F. K. (1) w łącznej kwocie 402 000 zł., w tym na szkodę F. K. (1) w kwocie 187 500 zł. poprzez wprowadzenie Ł. K. (1) w błąd co do możliwości i zamiaru wywiązania się z dwóch umów pożyczek z dnia 14.04.2014 r. na kwotę 187 000 zł. i kwotę 60 000 zł. oraz umowy pożyczki z dnia 23.01.2014 r. na kwotę 155 000 zł. zawartych w W. oraz wprowadzenie w błąd co do celu, na który miały być wydatkowane pożyczone pieniądze, co miało wpływ na podjęcie decyzji o pożyczeniu pieniędzy, **tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.;**

2. w okresie od 13.03.2014 r. do 11.04.2014 r. w W., w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził P. K. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 88 500 zł. poprzez wprowadzenie P. K. (1) w błąd co do możliwości i zamiaru wywiązania się z zawartych umów pożyczek oraz wprowadzenie w błąd co do celu, na który miały być wydatkowane pożyczone pieniądze, w tym za pomocą przesłania wiadomości mailowej z potwierdzającymi nieprawdę wydrukami zamówień rowerów, co miało wpływ na podjęcie decyzji o pożyczeniu pieniędzy, **tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.**

I. R. P. (1) uznaje za winnego czynu opisanego w pkt 1 i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. skazuje go na karę 3 (trzech) lat pozbawienia wolności;

II. R. P. (1) uznaje za winnego czynu opisanego w pkt 2, z tym że ustala, że oskarżony doprowadził P. K. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 84.500 zł i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. skazuje go na karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;

III. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. kary wymierzone R. P. (1) w punktach I-II wyroku łączy i wymierza mu karę łączną 4 (czterech) lat pozbawienia wolności;

IV. na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądza od R. P. (1) na rzecz F. K. (1) kwotę 187 500 (stu osiemdziesięciu siedmiu tysięcy pięciuset) złotych tytułem naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem z pkt. 1;

V. podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądza od R. P. (1) na rzecz Ł. K. (1) kwotę 27 500 (dwudziestu siedmiu tysięcy pięciuset) złotych tytułem naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem z pkt. 1;

VI. na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądza od R. P. (1) na rzecz P. K. (1) kwotę 84 500 (osiemdziesięciu czterech tysięcy pięciuset) złotych tytułem naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem z pkt. 2;

VII. na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzeka przepadek na rzecz Skarbu Państwa dowodów rzeczowych wskazanych w wykazie dowodów rzeczowych Nr (...) pod poz.(...)((...)) i zarządza pozostawienie ich w aktach sprawy;

VIII. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. P. (1) kwotę 1 440 (jednego tysiąca czterystu czterdziestu) złotych powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu R. P. (1);

IX. zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych, obciążając wydatkami Skarb Państwa.

Sygn. akt XII K 76/17

UZASADNIENIE

Na podstawie ujawnionego w toku rozprawy materiału dowodowego sąd ustalił następujący stan faktyczny.

R. P. (1) w dniu 15 maja 2000 r. otworzył działalność gospodarczą pod nazwą (...) .H.U. (...) ((...) – numer w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej GUS). Decyzją Prezydenta (...) W. z dnia 26 sierpnia 2003 r. ww. działalność została wykreślona z rejestru wobec uzyskania informacji, iż zlikwidowano ją z dniem 1 sierpnia 2003 r.

W okresie od dnia 3 listopada 2003 r. do 8 sierpnia 2013 r. R. P. (1) zatrudniony był w (...) sp. z o.o. Od 13 października 2013 r. do 13 stycznia 2014 r. R. P. (1) pracował w (...) na stanowisku handlowca. W trakcie zatrudnienia w (...) uległ wypadkowi, do którego doszło w drodze powrotnej z wyjazdu służbowego. Do dnia wygaśnięcia ww. umowy zawartej na okres próbny, tj. do dnia 13 stycznia 2014 r., R. P. (1) przebywał na zwolnieniu lekarskim.

R. P. (1) od dnia 19 marca 2008 r. był właścicielem samochodu osobowego marki V., rok produkcji 1998. Dnia 10 czerwca 2013 r. zgłosił sprzedaż ww. pojazdu.

W dniu 24 sierpnia 2010 r. R. P. (1) wraz z M. P. (2) (siostrą) zawarł z (...) Bank SA z siedzibą w W. umowę kredytu hipotecznego nr (...), której przedmiotem był lokal mieszkalny o powierzchni 35,44 m² położony w W.. Na dzień 3 lipca 2014 r. saldo zadłużenia w (...) Bank S.A. wynosiło 251.181,05 zł. Przedmiotowa nieruchomość w dniu 26 sierpnia 2014 r. została sprzedana na rzecz K. R. (akt notarialny z 26 sierpnia 2014 r., Repertorium (...) nr (...)).

W 2013 r. R. P. (1) osiągnął dochód w wysokości (...) zł. W 2014 r. dochód R. P. (1) wyniósł (...) zł.

Na dzień 23 stycznia 2014 r. R. P. (1) nie posiadał zadłużenia w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

POKRZYWDZENI Ł. K. (2) I F. K. (2)

R. P. (1) poznał Ł. K. (1) w 2006 r. Przez lata znajomości Ł. K. (1) kilkakrotnie udzielał R. P. (1) pożyczek pieniężnych, które każdorazowo były zwracane, czym zyskał zaufanie kolegi (jedynie w 2013 r. opóźnił się ze spłatą niektórych zobowiązań). Ł. K. (1) na udzielanych R. P. (1) pożyczkach zarabiał od 10 do 20 % wartości pożyczonej kwoty. Łącznie uzyskał około 30 000 zł., które przeznaczał na dalsze inwestycje oskarżonego. Dotychczasowa postawa R. P. (1) zadecydowała o udzieleniu koledze dalszych pożyczek w 2014 r. Zapewnienia R. P. (1) o prowadzeniu dobrze prosperującej firmy (współpraca m.in. z MSWiA, które zamówiło sprzęt sportowy do ośrodków rekreacyjno-wczasowych), jej stałym rozwoju oraz planowanym otwarciu salonu ze sprzętem firmy (...) wzmocniły przekonanie Ł. K. (1), że pożyczki zostaną terminowo spłacone. W datach zawierania umów w 2014 r. Ł. K. (1) nie posiadał żadnej

wiedzy o zadłużeniu R. P. (1) wobec banku. Swoją dobrą sytuację materialną R. P. (1) uwiarygodnił dodatkowo faktem, że użytkował dwa dobre samochody, którymi przyjeżdżał na spotkania z Ł. K. (1).

W okresie od 23 stycznia 2014 r. do 14 kwietnia 2014 r. Ł. K. (1) zawarł z R. P. (1) trzy umowy pożyczek, które – jak zapewniał R. P. (1) – zostały zawarte w celu rozwoju jego firmy, a która zajmować się miała nabywaniem rowerów od dystrybutorów i dalszą ich odsprzedażą. Ł. K. (1) pieniądze przekazywał R. P. (1) osobiście. Przekazywał pieniądze własne i swojego brata - F. K. (1). Mieli na udzielonych pożyczkach zarobić bliżej nieokreśloną kwotę pieniędzy, która według zapewnień R. P. (1) miała ich w pełni usatysfakcjonować.

W dniu 23 stycznia 2014 r. Ł. K. (1) (jako pożyczkodawca) i R. P. (1) (jako pożyczkobiorca) podpisali umowę pożyczki na kwotę **155.000 zł.** z terminem spłaty do 30 kwietnia 2014 r. Przy zawarciu umowy był obecny F. K. (1). Pieniądze ww. wysokości zostały wydane w dniu podpisania umowy. Umowę zabezpieczono wekslem własnym datowanym na dzień 23 stycznia 2014 r. Weksel został wydany Ł. K. (1). Podpis na ww. umowie w miejscu (...) jest autentycznym podpisem R. P. (1).

Dnia 14 kwietnia 2014 r. R. P. (1) (jako pożyczkobiorca) i Ł. K. (1) (jako pożyczkodawca) podpisali umowę pożyczki na kwotę **60.000 zł.** z obowiązkiem jej spłaty do dnia 30 kwietnia 2014 r. Gotówka została odebrana przez R. P. (1) w dniu podpisania umowy. Świadkiem podpisania przedmiotowej umowy był F. K. (1). To on przekazał ww. kwotę pieniędzy, a którą to pobrał na cele inwestycyjne od swoich kolegów (S. B. i A. S. (1)). Umowa zabezpieczona została wekslem własnym wydanym w dniu 14 kwietnia 2014 r. Ł. K. (1). Podpis na ww. umowie w miejscu (...) jest autentycznym podpisem R. P. (1).

Wobec niezwracania pożyczki przez oskarżonego F. K. (1) z własnych środków zwrócił dług S. B. i A. S. (1).

W dniu 14 kwietnia 2014 r. R. P. (1) (jako pożyczkobiorca) zawarł z Ł. K. (1) (pożyczkodawca) umowę pożyczki pieniężnej na kwotę **187.000 zł** z terminem spłaty do dnia 17 maja 2014 r. Powyższa kwota została partiami wydana wcześniej – odpowiednio w dniach zawarcia każdej z trzech uprzednio zawartych umów pożyczek, a które zostały następnie objęte jedną ww. umową z dnia 14 kwietnia 2014 r. Nową umowę zabezpieczono wekslem własnym z dnia 14 kwietnia 2014 r. do kwoty 187.000 zł, a który to weksel został Ł. K. (1) wydany tego samego dnia.

Mimo podjętych prób Ł. K. (1) i F. K. (1) nie otrzymali zwrotu pożyczonych R. P. (1) pieniędzy w łącznej kwocie 402.000 zł, przy czym szkoda F. K. (1) wyniosła 187.500 zł. Środki F. K. (1) pochodziły z darowizn otrzymanych przez rodzinę na leczenie córki tego pokrzywdzonego. Kontakt z R. P. (1) był utrudniony, mężczyzna nie odbierał od swoich wierzycieli telefonu, z czasem symulował chorobę – raka, rzekomo miał próbę samobójczą. R. P. (1) zbywał Ł. K. (1), składając jednocześnie liczne zapewnienia o zwrocie pieniędzy.

POKRZYWDZONY P. K. (2)

P. K. (1) poznał R. P. (1) w 2005 r. Mężczyźni przez 4 lata pracowali razem w sklepie (...). W okresie letnim obaj pracowali na dziale z rowerami, P. K. (1) zajmował się ich serwisowaniem, a R. P. (1) sprzedają. Początkowo utrzymywali relacje czysto służbowe. Z czasem zaczęli wspólnie wychodzić na rower. W 2009 r. ze względu na zmianę pracy przez P. K. (1) kontakt się im urwał. Na początku 2013 r. R. P. (1) skontaktował się z kolegą, oferując udział w inwestycji, która miała gwarantować szybki zwrot zainwestowanych środków i wysoki zysk. R. P. (1) zapewniał wówczas, że ma znajomości, które zagwarantują mu wygraną, w organizowanych na rzecz różnych instytucji państwowych, przetargach. Przekonywał, że potrzebuje środków finansowych na inwestycję, która umożliwi mu udział w przetargu (gdzie wystartuje jako oficjalny dystrybutor firmy (...)). Oferta ta nie spotkała się z zainteresowaniem P. K. (1) i odmówił wówczas udziału w przedsięwzięciu. R. P. (1) ponownie skontaktował się z P. K. (1) w czerwcu 2013 r., oferując udział w inwestycji w sprzęt sportowy, tj. w wysokiej klasy rowery. Wieloletnie doświadczenie R. P. (1) w branży rowerowej przekonało P. K. (1) do zainwestowania pieniędzy w biznes kolegi. R. P. (1) imponował mu, wydawał się być obrotnym przedsiębiorcą, który prowadzi rozwijającą się firmę, użytkował dobry samochód, zapewniał o planowanym otwarciu salonu firmowego (...) w nowo budowanym centrum handlowym.

Początkowo P. K. (1) pożyczał R. P. (1) mniejsze kwoty. R. P. (1) pożyczki z reguły zwracał w terminie, czym zdobył zaufanie kolegi. Umowy, po ich spłacie, były każdorazowo niszczone. W dniu 13 marca 2014 r. (w protokole przesłuchania na k. 441 omyłkowo wpisano rok 2015) P. K. (1) pożyczył R. P. (1) 20.000 zł na inwestycję związaną z handlem rowerami. Ustalono wówczas, że P. K. (1) wraz ze zwrotem pożyczki w terminie do 10 kwietnia 2014 r. otrzyma 6.000 zł prowizji. Dnia 19 marca 2014 r. P. K. (1), po namowieniu R. P. (1), przekazał mu dodatkowe pieniądze w kwocie 13.000 zł. Nowy termin zwrotu obu ww. pożyczek ustalono na dzień 3 kwietnia 2014 r. R. P. (1) zwrócił P. K. (1) łącznie 37.000 zł. Pozostała mu do spłaty kwota 6.000 zł.

W dniu 8 kwietnia 2014 r. doszło do podpisania pomiędzy P. K. (1) (pożyczkodawca) a R. P. (1) (pożyczkobiorca) umowy pożyczki na kwotę 80.000 zł (która objęła niespłaconą do tej pory, a wydaną wcześniej, ww. kwotę 6.000 zł) z terminem spłaty do dnia 14 lipca 2014 r. Wraz ze spłatą pożyczki, zgodnie z postanowieniami umownymi, R. P. (1) zobowiązany był do zapłaty na rzecz P. K. (1) kwoty 25.000 zł. Celem zabezpieczenia ww. umowy R. P. (1) wystawił weksel własny na kwotę 105.000 zł. W dniu zawarcia umowy P. K. (1) wręczył R. P. (1) kwotę 74.000 zł. Chcąc uwiarygodnić realizację zaplanowanej inwestycji, R. P. (1) wysłał na adres e-mail P. K. (1) dowód złożenia dwóch wstępnych zamówień na rowery S. z dnia 8 kwietnia 2014 r., wygenerowanych przez system (...) sp. z o.o., a wystawionych przez pracownika ww. spółki A. F. – znajomego oskarżonego, na łączną kwotę 194.384 zł. Zamówienia zostały złożone przez R. P. (1) bez zamiaru ich późniejszego potwierdzenia, a niezbędne dla ich wprowadzenia do realizacji. Zamówienia tego samego dnia zostały anulowane.

Kolejną inwestycją zaproponowaną przez R. P. (1) P. K. (1) był udział w przetargu, do którego niezbędne było wpłacenie wadium w wysokości 100.000 zł. Z tego względu, dysponując jedynie kwotą 60.000 zł, R. P. (1) skontaktował się z P. K. (1) chcąc pożyczyć brakujące 40.000 zł, które zobowiązał się zwrócić w ciągu 10 dni wraz z prowizją w wysokości 10% wartości pożyczonej kwoty. Dnia 11 kwietnia 2014 r, mimo braku spłaty poprzedniej pożyczki, R. P. (1) podpisał z P. K. (1) umowę pożyczki na kwotę 40.000 zł, którą w dniu podpisania umowy mu wydał. Termin zwrotu ustalono na dzień 18 kwietnia 2014 r. W ramach zabezpieczenia umowy z 11 kwietnia 2014 r. R. P. (1) wystawił weksel własny na kwotę 44.000 zł.

W dniu 18 kwietnia 2014 r. R. P. (1) zwrócił P. K. (1) kwotę 5.500 zł. Dnia 25 kwietnia 2014 r. przekazał mu kolejne 20.000 zł. tytułem zwrotu pożyczki.

Łącznie R. P. (1) otrzymał od P. K. (1) 147 000 zł. Z tego zwrócił 62 500 zł. Różnica tych liczb to **84 500 zł.**

Mimo upływu terminów spłaty ww. pożyczek R. P. (1) nie zwrócił P. K. (1) pożyczonych pieniędzy w łącznej kwocie 84.500 zł. Jakkolwiek próby kontaktu z R. P. (1) celem odzyskania zainwestowanych pieniędzy nie przynosiły efektu. R. P. (1) zbywał P. K. (1), składając nieszczerze obietnice zwrotu pieniędzy.

Pieniądze pochodzące z ww. pożyczek udzielonych przez Ł. K. (1), F. K. (1) i P. K. (1) R. P. (1) oskarżony przeznaczył na nieustalone cele – z informacji uzyskanych przez Ł. K. (1) wynika, że na spłatę poprzednich zobowiązań.

W datach ww. zdarzeń oraz w toku procesu poczytalność R. P. (1) nie budzi wątpliwości. Nie stwierdzono u niego objawów choroby psychicznej ani upośledzenia umysłowego. R. P. (1) jest osobą niekaraną.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie: zeznań F. K. (1) (k. 35-36, tom II k. 304-306, tom IV k. 667v-670, 672, k. 704v), Ł. K. (1) (k. 2-4, tom II k. 308-310, tom IV k. 670-672), P. K. (1) (tom III k. 439-443, 482, tom IV k. 672v-674, 684v, 705), M. P. (3) (tom III k. 484v, tom IV k. 703v), K. R. (tom II k. 374, tom IV k. 703v-704), A. S. (2) (tom III k. 386-387, tom IV k. 704), M. M. (tom IV k. 704-704v), częściowo A. F. (tom III k. 448, tom IV k. 704v-705v), R. O. (tom II k. 357, tom IV k. 705v-706) oraz dowodów z dokumentów: kopii umów pożyczek z weksłami (k. 5-10), kopii dokumentacji lekarskiej (k. 25-31), kopii dokumentacji lekarskiej (k. 52-67, 70-166), kopii zwolnienia lekarskiego (k. 175), karty informacyjnej z (...) w P. (k. 178), kopii dokumentacji lekarskiej z (...) (k. 197-202, 207'-207^v), opinii sądowo-psychiatrycznej (k. 208-212), protokołu pobrania prób pisma od R. P. (k. 223-225), kopii zaświadczenia lekarskiego (k. 226), kopii PITów za 2013 i 2014 r. (k. 227-236),

informacji REGON i KRS (k. 297-298), kopii zaświadczenia lekarskiego (k. 326), danych z bazy (...) (k. 328-329), decyzji o wykreśleniu z ewidencji działalności gospodarczej (k. 342), umów pożyczek (k. 349), kopii umowy kredytu hipotecznego (k. 362-366), kopii zaświadczenia o zadłużeniu (k. 367), kopii faktur za pośrednictwa nieruchomości (k. 368-369), kopii potwierdzenia przelewu (k. 370), kopia aktu notarialnego (k. 378-383), kopii dokumentów związanych z zatrudnieniem R.P. w (...) (k. 390-403), informacji z ZUS (k. 404), opinii z zakresu klasycznych badań dokumentów (k. 412-427), kopii prośby o uregulowanie zaległości (k. 448), zamówienia (...) (k. 449-450), kopii weksla z 08 i 11.04.2014 r. (k. 451 -452), kopii umowy pożyczki z 08 i 11.04.2014 r. (k. 453-454), korespondencji mailowa (k. 455-472), pisma od (...) (...) (k. 491), opinii sądowo psychiatrycznej (k. 517-521), danych o karalności (k. 564), dokumentacji medycznej (k. 641), opinii sądowo-psychiatrycznej (k. 656-663), cyfrowej wersji smsów pomiędzy R. P. (1) a Ł. K. (1) (k. 707), nakazu zapłaty (k. 666).

Oskarżony R. P. (1) przesłuchany na rozprawie 24 kwietnia 2018 r. nie przyznał się do zarzuconych mu czynów. Odmówił złożenia wyjaśnień, jak również udzielania odpowiedzi na pytania.

Sąd Okręgowy w Warszawie zważył, co następuje.

W przedmiotowym postępowaniu głównymi dowodami, kluczowymi dla oceny zgromadzonego materiału dowodowego i dokonania ustaleń faktycznych stały się depozycje Ł. K. (1), F. K. (1) i P. K. (1). Sąd, uznając sprawstwo R. P. (1) w zakresie przypisanych mu czynów, oparł się głównie na zeznaniach pokrzywdzonych oraz na sporządzonych w sprawie dokumentach – przede wszystkim umowach pożyczek, wekslach, zamówieniach (...), opinii z zakresu klasycznych badań dokumentów.

Zeznania pokrzywdzonych sąd uznał za szczere i obdarzył je przymiotem wiarygodności w przeważającym zakresie, w tym przede wszystkim w części, w jakiej odnosiły się do okoliczności poznania oskarżonego, udzielania na rzecz R. P. (1) licznych pożyczek i wzbudzenia zaufania terminowością ich spłaty, postrzegania oskarżonego jako zaradnego człowieka, który dzięki licznym znajomościom, m.in. w jednym z ministerstw, korzystnie inwestuje pieniądze, faktu udzielenia oskarżonemu objętych niniejszym postępowaniem pożyczek na zaproponowane przez niego inwestycje, okoliczności, które skłoniły pokrzywdzonych do zainwestowania pieniędzy, jak również dotyczące utrudnionego kontaktu z oskarżonym po upływie terminu spłaty pożyczek, zapewnień oskarżonego, iż ureguluje należności, aż wreszcie wskazujące na brak spłaty zaciągniętych zobowiązań. W ocenie sądu zeznania F. K. (1), Ł. K. (1) i P. K. (1) korespondujące przede wszystkim z ujawnionymi na rozprawie 17 lipca 2018 r. dokumentami zawierały spontaniczny opis okoliczności „współpracy” z R. P. (1) i ujawnienia popełnionych na ich szkodę oszustw.

Sąd ustalił, że z całej kwoty 402 000 zł. przekazanej oskarżonemu kwota 187 500 zł. należała do F. K. (1). Dokładnie taką kwotę wskazują Ł. K. (1) i F. K. (1) w swoich pierwszych zeznaniach, kiedy jeszcze dobrze pamiętali wszystkie szczegóły (k. 3 i 35). Wiarygodne jest, że środki te pochodziły od F., mimo że wszystkie umowy podpisał Ł.. Bracia w ten sposób się umówili, że Ł. K. (1) będzie oficjalnie występował w umowach i reprezentował interesy ich obu.

Spośród zeznań tych trzech pokrzywdzonych jedynie zeznania F. K. (1), że kwota 187 000 zł. została przekazana jednorazowo (tom IV k. 668v-669), są niewiarygodne. Świadek dobrze tej okoliczności nie pamięta, od czego zresztą zaczął swoje zeznanie na tę okoliczność, twierdząc „Przekazałem całą kwotę 187 tysięcy zł. w samochodzie (...). Pieniądze były przekazywane kilka razy. Ta kwota, już dokładnie nie pamiętam, ale chyba była przekazywana jednorazowo.” (góra k. 668v). W świetle konsekwentnych zeznań Ł. K. (1) i sprostowania dokonanego przez F. K. (1) (k. 672) sąd dokonał ustaleń, że umowa na tę kwotę stanowi zsumowanie wcześniejszych trzech pożyczek.

Na podstawie zeznań Ł. K. (1) i F. K. (1) sąd ustalił, że F. K. (1) był obecny przy podpisaniu dwóch umów – na kwotę 155 000 zł. i 60 000 zł., a Ł. przy wszystkich trzech umowach.

Za w pełni wiarygodne sąd uznał zeznania Prezesa Zarządu (...) - M. P. (3) i pracownika ww. firmy - A. F.. Świadkowie ci potwierdzili wygenerowanie przez system (...) zamówień numer (...) na dane A. F.. Jak wynika z zeznań A. F. zdarzało się, że zamówienie wstępne rejestrowane było na dane pracownika w związku z koniecznością oczekiwania na potwierdzenie ze strony klienta – w tym wypadku ze strony R. P. (1), który był jego znajomym i deklarował chęć zakupu

rowerów dla pracowników firmy swojego ojca. Świadkowie potwierdzili, że do realizacji zamówienia ostatecznie nie doszło, a zamówienie zostało usunięte z systemu jeszcze tego samego dnia.

Nie jest wiarygodne zeznanie A. F. w zakresie rozmawiania o zamówieniu z przełożonym czy czasu, po którym oskarżony zrezygnował z zamówienia, ale są to okoliczności niezwiązane z odpowiedzialnością karną oskarżonego, lecz związane z obawami świadka, który swoim działaniem ułatwił popełnienie przestępstwa.

Jako wiarygodne jawią się zeznania K. R., która potwierdziła, że w 2014 r. nabyła od oskarżonego nieruchomość położoną w W..

Za wiarygodne, choć niemające większego znaczenia dla sprawy, sąd uznał zeznania A. S. (2) – Prezesa Zarządu w (...), który wskazał na zatrudnienie oskarżonego w ww. firmie.

Brak było powodów, aby odmówić wiarygodności zeznaniom M. M. i R. O. w zakresie, w jakim wskazali, że pracowali z oskarżonym w firmie (...) oraz odnośnie próśb R. P. (1) o udzielenie mu pożyczki gotówkowej. Jako wiarygodne jawią się również zeznania R. O., który przyznał, że oskarżony pożyczył od niego większą sumę pieniędzy, której do dnia przesłuchania świadka na rozprawie nie oddał.

W ocenie sądu, brak było podstaw do stwierdzenia braku autentyczności bądź wiarygodności informacji zawartych w dokumentach zgromadzonych w niniejszej sprawie, a uznanych za ujawnione bez odczytywania na rozprawie w dniu 17 lipca 2018 r. Żadna ze stron nie podnosiła, a sąd nie powziął żadnej informacji z urzędu odnośnie braku autentyczności któregoś ze wskazanych powyżej dokumentów, czy informacji w nich zawartych. Z tych względów sąd nie odmówił tym dowodom wiarygodności i mocy dowodowej. Wskazać również należy, że informacje zawarte w kluczowych dla sprawy dokumentach, m.in. w umowach, wekslach, zamówieniach (...) zostały ostatecznie potwierdzone w zeznaniach pokrzywdzonych oraz M. P. (3) i A. F..

Pisemną opinię biegłego z zakresu klasycznych badań dokumentów z 6 października 2016 r. ocenić należało jako miarodajną. Sporządzona została ona w sposób rzetelny i fachowy. Treść wniosków opinii odnośnie autentyczności podpisów R. P. (1) złożonych na umowie z dnia 14 kwietnia 2014 r. (umowa na kwotę 60.000 zł) oraz z dnia 23 stycznia 2014 r. (umowa na kwotę 155.000 zł) potwierdziła depozycje Ł. i F. K. (1) odnośnie podpisania z R. P. (1) ww. umów. W związku ze stwierdzeniem przez biegłego, że materiał porównawczy na umowie pożyczki z 14 kwietnia 2014 r. opiewającej na kwotę 187.000 zł jest „ograniczony” nie został on zestawiony z wzorami podpisów, które pobrano od oskarżonego. Nie budzi jednak wątpliwości sądu, iż w świetle ww. wiarygodnych zeznań pokrzywdzonych umowa ta faktycznie została zawarta z R. P. (1) na wskazaną w niej kwotę.

W pełni zasługują na uwzględnienie opinie sądowno-psychiatryczne dotyczące oskarżonego R. P. (1). Są one jasne, wyczerpujące, pozbawione sprzeczności i zostały sporządzone przez osoby posiadające należyłą wiedzę specjalistyczną i jako takie stanowią pełnowartościowy materiał dowodowy w niniejszej sprawie. Ich treść, tj. stwierdzenie braku choroby psychicznej oraz upośledzenia umysłowego u R. P. (1) bezsprzecznie wskazuje na brak wątpliwości co do poczytalności oskarżonego.

Wyżej omówione dowody pozwoliły na stwierdzenie, że R. P. (1) dopuścił się obu zarzucanych mu czynów wyczerpujących znamiona art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Określone w art. 286 k.k. przestępstwo oszustwa jest przestępstwem umyślnym, zaliczanym do tzw. celowościowej odmiany przestępstw kierunkowych. Ustawa wymaga, aby zachowanie sprawcy było od początku ukierunkowane na określony cel, którym w przypadku oszustwa jest osiągnięcie korzyści majątkowej. Sprawca podejmując działanie, musi mieć wyobrażenie pożądanego dla niego sytuacji, która stanowić ma rezultat jego zachowania. Powyższe ujęcie znamion strony podmiotowej wyklucza możliwość popełnienia oszustwa z zamiarem ewentualnym. Zamiar bezpośredni winien obejmować zarówno cel, jak i sam sposób działania zmierzający do zrealizowania tego celu. Sprawca musi chcieć takiego właśnie sposobu działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i cel ten musi stanowić punkt odniesienia każdego ze znamion przedmiotowych przestępstwa. Przypisując sprawcy popełnienie

przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. konieczne jest wykazanie, że obejmował on swoją świadomością i zamiarem bezpośrednim nie tylko to, że wprowadza w błąd inną osobę (względnie wyzyskuje błąd lub niezdolność do zrozumienia podejmowanych działań przez drugą stronę), ale także i to, że doprowadza ją w ten sposób do niekorzystnego rozporządzenia mieniem - i jednocześnie chce wypełnienia tych znamion.

Art. 294 § 1 k.k. zaostrza natomiast karalność wymienionych w nim przestępstw, jeżeli przedmiotem czynu jest mienie znacznej wartości, tj. gdy jego wartość przekracza w czasie popełnienia czynu zabronionego 200.000 zł (art. 115 § 5 k.k.). Regulacja ta dotyczy między innymi przestępstwa oszustwa.

Nie ulega wątpliwości, że w 2014 roku oskarżony żadnej działalności nie prowadził. Z góry zakładał, że chce doprowadzić pokrzywdzonych do niekorzystnego rozporządzenia ich mieniem. Sąd nie miał wątpliwości co do występowania po stronie oskarżonego zamiaru kierunkowego ich oszukania. Pokrzywdzeni byli przekonywani, że pieniądze są potrzebne na krótko, celem nabycia rowerów, a po ich odsprzedaży pieniądze zostaną zwolnione i zwrócone. Raz oskarżony uwiarygodnił to twierdzenie, przesyłając P. K. (1) pocztą e-mailową dokument zamówienia rowerów na łączną kwotę 194 384 zł., który został wygenerowany przez jego znajomego A. F., pomimo że faktycznie oskarżony nie miał zamiaru rowerów nabyć.

Materiał zgromadzony w sprawie wskazuje, że sytuacja finansowa R. P. (1) nie była tak dobra, jak przedstawiał to pokrzywdzonym. Świadczy o tym fakt, że w porównaniu z zarobkami R. P. (1) z 2013 r. – rok 2014 przyniósł mu prawie dwukrotnie mniejszy dochód, a stan zadłużenia na dzień 3 lipca 2014 r. w (...) Bank S.A. wynosił 251.181,05 zł, o czym pokrzywdzeni nie wiedzieli. O problemach finansowych oskarżonego świadczyć może też fakt, że 10 czerwca 2013 r. zgłosił swój samochód marki V. do sprzedaży. Co więcej, działalność gospodarcza prowadzona przez R. P. (1) pod nazwą (...) .H.U. (...) została wykreślona z rejestru już w 2003 r., a tym samym zapewnienia oskarżonego o prowadzeniu dobrze prosperującej działalności, która stale się rozwija, nie były prawdziwe. Prowadzenie interesów (z instytucjami państwowymi, z firmą (...), nabywanie rowerów od (...) sp. z o.o.), na które powoływał się R. P. (1) w rozmowach z pokrzywdzonymi również nie znalazło potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Również żadnych innych interesów oskarżony nie prowadził. Fałszywe okazały się też jego zapewnienia, że potrzebuje pieniędzy na rozwój swojej firmy, bo ta – jak już wyżej wspomniano - od 2003 r. nie istniała.

Swoją dobrą sytuację materialną oskarżony podkreślał, przyjeżdżając na spotkania eleganckimi samochodami.

Okoliczności powyższe miały wpływ na decyzje pokrzywdzonych. Wprowadzanie w błąd odnośnie przeznaczenia pieniędzy i możliwości szybkiego ich pomnożenia sąd uznał za okoliczność istotną – bez której do rozporządzenia mieniem by nie doszło.

Wprowadzenie w błąd co do sposobu przeznaczenia uzyskiwanych środków, podstępne częściowe zwracanie pieniędzy P. K. (1), sposób zachowania się oskarżonego w chwili żądania przez pokrzywdzonych zwrotu pieniędzy, opowieści o rzekomej chorobie – raku czy próbie samobójczej, wreszcie uzyskanie przez pokrzywdzonych informacji od siostry i ojca oskarżonego, że R. P. (1) nie prowadził żadnych interesów – zwłaszcza z ojcem, który jest na emeryturze – wszystko to wskazuje również na brak zamiaru zwrotu pieniędzy już w chwili zawierania umów pożyczek.

Gdyby pokrzywdzeni wiedzieli, że przedstawiany przez R. P. (1) własny wizerunek jest fałszywy, że pożyczki nie mają związku z działalnością spółki F.H.U. P. R., że oskarżony nie prowadzi stabilnej działalności, że pieniądze nigdzie nie inwestuje, aby były realne szanse na ich pomnożenie, a przede wszystkim, gdyby wiedzieli, że oskarżony nie ma zamiaru zwrócenia im należności głównych, a obietnice prowizji służą wyłącznie dalszemu podstępnemu pozyskiwaniu środków finansowych, nigdy nie powierzyliby mu swoich pieniędzy. Zostali wprowadzeni w błąd, że pieniądze odzyskają i dzięki udzieleniu pożyczek oskarżonemu uzyskają zysk. Tymczasem zamiast spodziewanych zysków ponieśli wysokie straty, na co z całą pewnością się nie godzili.

Całokształt niniejszej sprawy wskazuje jednoznacznie na w pełni świadome, precyzyjnie zaplanowane działanie R. P. (1) nastawione na staranne wzbudzenie zaufania znajomych poprzez spłacanie pierwszych pożyczek,

aż po bezpośredni zamiar wprowadzania w błąd pokrzywdzonych w celu doprowadzenia ich do niekorzystnego rozporządzenia mieniem.

Czyny oskarżonego są zawinione. Jest on osobą dorosłą i poczytalną.

Analiza zeznań P. K. (1) złożonych w dniu 22 kwietnia 2016 r. wskazuje, że łączna kwota pieniędzy przekazanych R. P. (1) tytułem udzielonych pożyczek, po zsumowaniu kwot rzeczywiście przekazanych i kwot zwróconych, wyniosła 84.500 zł, a nie jak wskazał oskarżyciel publiczny – 88.500 zł. Sąd w zarzucie pozostawił tylko kwotę faktycznie niezwróconą, czyli różnicę kwot wydanych oskarżonemu i kwot odzyskanych. Co do części pieniędzy oskarżony z góry zakładał zwrot celem zachęcenia pokrzywdzonego do dalszego „inwestowania”. W tym zakresie pokrzywdzony nie został więc wprowadzony w błąd co do zamiaru zwrotu.

Oba czyny zarzucone oskarżonemu stanowią czyn ciągły w rozumieniu art. 12 k.k., gdyż odnośnie każdego z pokrzywdzonych oskarżony z góry miał zamiar pożyczania takich kwot pieniędzy, do jakich uda się pokrzywdzonych przekonać.

Działanie „w wykonaniu z góry powziętego zamiaru” oznacza sytuację, w której sprawca chce popełnić dwa lub więcej zachowań lub też, przewidując możliwość ich popełnienia, na to się godzi. Sformułowanie „z góry” oznacza, że strona podmiotowa czynu ciągłego odniesiona została do wszystkich zachowań składających się na tę konstrukcję prawną. Warunkiem przyjęcia czynu ciągłego jest wykazanie, że sprawca w chwili podejmowania pierwszego zachowania musi mieć zamiar popełnienia wszystkich zindywidualizowanych, co najmniej w ogólnym zarysie zachowań składających się na czyn ciągły. R. P. (1) wykorzystywał takie same metody zachęcania do inwestowania pieniędzy.

Zdaniem sądu oskarżony budował coś na kształt piramidy finansowej.

Sąd wymierzył R. P. (1): za czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. karę 3 lat pozbawienia wolności, a za czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. karę 2 lat pozbawienia wolności.

Sąd uznał, że stopień winy oskarżonego jest znaczny. Oskarżony miał niczym niezakłóconą zdolność do rozpoznania faktycznego i społecznego znaczenia swoich czynów, co skutkuje przyjęciem, że wiedział, iż podejmowane przez niego działania naruszają normy prawne. Oskarżony w pełni świadomie – nie cierpi bowiem na żadne zaburzenia uniemożliwiające swobodne podejmowanie decyzji – zdecydował się na popełnienie obu czynów zabronionych.

Również społeczna szkodliwość czynów – zwłaszcza pierwszego - jest wysoka. Pokrzywdzeni utracili kwoty będące dla nich dużymi, F. K. (1) – środki na leczenie dziecka.

Na korzyść sądu uwzględnił uprzednią niekaralność oskarżonego i fakt wyrażenia skruchy w mowie końcowej.

Zgodnie z treścią art. 85 k.k. w sytuacji gdy sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną. Stosownie zaś do art. 86 § 1 k.k., sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 20 lat pozbawienia wolności.

Sąd wymierzył oskarżonemu karę łączną w wymiarze 4 lat pozbawienia wolności.

W ocenie sądu tak orzeczone kary uczynią zadość zasadom prewencji indywidualnej i ogólnej, będą karami adekwatnymi do stopnia zawinienia oskarżonego. Dodatkowo przy wymiarze kary łącznej sąd uwzględnił podobieństwo przestępstw, co spowodowało nieorzeczenie kary na zasadzie kumulacji.

Na podstawie art. 46 k.k. orzeczono obowiązek naprawienia szkód wyrządzonych przestępstwami na szkodę Ł. K. (1), F. K. (1) i P. K. (1). Kwota na rzecz Ł. K. (1) została pomniejszona o kwotę 187 000 złotych zasądzoną nakazem zapłaty z 28 lipca 2017 r. przez tutejszy sąd (tom IV k. 666). Nawet jeśli oskarżonemu uda się wzruszyć nakaz zapłaty – co zasygnalizował w mowie końcowej – to postępowanie cywilne wszczęto w tym zakresie wcześniej.

Na podstawie art. 44 § 2 k.k. sąd orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa dowodów rzeczowych - umów pożyczek - wskazanych w wykazie dowodów rzeczowych Nr (...) pod poz. (...) (Drz (...) - (...) k. 528) jako służących do popełnienia przestępstwa.

Z uwagi na to, iż oskarżony korzystał z pomocy prawnej obrońcy z urzędu, sąd zasądził koszty zastępstwa procesowego na rzecz adw. M. P. (1).

Odnosnie kosztów postępowania, sąd na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego od obowiązku ich ponoszenia, bowiem byłyby to dla niego zbyt uciążliwe, ze względu zarówno na sytuację majątkową, jak również wobec orzeczenia wobec niego bezwzględnej kary pozbawienia wolności.